

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4:50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Negyedszer

jött el a pillanat, amikor a hazának nemcsak az életünkre van szüksége, hanem minden nélkülözhető fillérünk is kell neki. Az idő megérett egy nagy nemzeti kölcsön lebonyolítására s az állam most nem a büszke Rothschild-palotákhoz fordul, hanem hozzánk, e föld polgáraihoz. A gazdag Németországban is így volt s ott majdnem tízenegy milliárd, tízenegyezer millió gyűlt össze. A milliomosok és a szegény emberek versenyeztek, hogy ki adja oda hamarabb nélkülözhető összegeit. Nálunk is a nemzeti becsület kérdése ez a kölcsön, amelyre az államnak szüksége van.

Nem is tudjuk elképzelni, hogy ne sietne mindenki, hogy boldogan kölcsönözzön hazájának. Ha az életünket és legkedvesebbeink életét, dalolva adtuk oda, a vérélt hitványabb aranytól sem lesz nehéz megvalni, hiszen az állam még jó kamatot is fizet s pénzüket nem örökre, nem ajándékba, hanem kölcsön, csak pár évre kéri. Bármily súlyosak is a jelenlegi viszonyok, nem kell külön tüzelní a közönséget, hogy ebből a járadékból jegyezzen.

Ha eddig bizonyos körök és bizonyos közismert dús-gazdag egyének és egész osztályok áldozatkészsége kritika alá eshetett, most már senkinek nem szabad fukarnak lennie. Most a haza kér től. Azért kér, hogy módja és ereje legyen megvédeni minket és vagyonunkat. A palotákat és a kunyhókat, az apró kis telkeket és a sokezer holdas nagybirtokokat. A csöpp műhelyeket és az óriási gyártelepeket. A tömeglakásokat s a nagyuri szalonokat.

A haza csak kér s csak a fölöslegesen kéri, de ha az ellenség jönne, az elvenne mindent. De hisz kell-e ezt sokat magyarázni? A nemzeti erő és becsület ügye ez a kölcsön és sorsa nem lehet kétséges. Ha valaki még most is meg-

tagadná kötelességét, annak nincs joga semmi jóra, ami még most is elég sok van s ami mily sok lesz háboru után.

Ez a kölcsön-ügy is a háboru egy részlete. A polgári önzés fog megütközni a nemes hazafiai önzetlenséggel. Biztosra vesszük, hogy az utóbbi dicsően elsöpri és megsemmisíti amazit, ha egyáltalában van ma polgári önzés.

Háboru.

Verdun

körül nagy ágyuharc most kissé alábbhagyott. Már a harmadik nyugodtabb nap ez és ez alatt természetesen szünetelnek a gyalogsági harcok is. Ha Verdun közvetlen közelében viszonylagos nyugalom is van, a Maas nyugati partján azért erősen szólnak az ágyuk. Nevezetesen az események többi harc ténnek sem igen van. Hogy röviden felsoroljuk a világháboru e meglehetősen nyugodt napjának markánsabb jelenségeit, felelmitjük, hogy április 15-ére virradó-éjjel két repülőgép nagy magasságban átrepülte Konstantinápoly és gyújtóbombát dobott két helyre, de kárt nem okozott. Másik esemény, hogy az amerikai kormány ma foglalkozik a Sussex ügyével, ami annál is fontosabb, mert ugyancsak most lesz az amerikai kormány a német kormányhoz szóló válaszcímlevelét elküldendő. Burián báró berlini utazásáról és tárgyalásairól német részről hivatalos kommunikét adtak ki, amely jelzi, hogy a két államférfiu megvitatta a szövetséges hatalmakat ez idő szerint érdeklő összes kérdéseket.

Olasz harctér.

A tengeremléki harc vonalon általában csak mérsékelt ágyuharc volt. A doberdói fensik szakaszán valamivel élénkebb volt a harc tevékenység. Seltől ismét kisebb harcok folytak.

A Plöcken-zakaszon tüzésröngök erős tűz alá vette az ellenséges állásokat. A tiroli arvonalon az ellenség a Dolomitok egyes szakaszait és a lafrauni és filgeruthi fensikon levő műveinket ágyuzta.

Városháztoldozás.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Nagy meglepetéssel olvastam a b. lapja szombati számában közölt reflexiókat multikori szerény írásomra. Meg azt is meglepetre láttam, hogy a szerkesztőség a válasznak csak egyetlen mondatára tette meg megjegyzését.

En most kegyes engedelmével kipótólam Szerkesztő Urnak ezt a szükséztávuságát. Segítek konstatalni azt, hogy 1914-ben, a F. N.-nak arról a nevezetes városházépitéstbuktató közgyűléséről irt referádája nagyjából már egyszer elmondotta mindazt, amit én most irtam.

Elmondotta azt, amit én nem is mertem, hogy „a közgyűlés egy szeszélyes vénkisasszony, hogy ország-világ csúfjára visszacsinálja azt, amit fordítva kellett volna tennie”.

Elmondotta, amit én szintén nem mertem, hogy a város azt a háztömböt „elég drágán vette meg”, hogy „ez a városra szörnyű terhet ró”, hogy a városházát „toldozzák, joldozzák”, stb.

Elmondotta, hogy a pénzhány nem ok, mert „ha ezen az alapon indulunk és akkor sohase fogunk építeni, hogy a rossz-pénzügyi viszonyok emlegetése tisztára fallácia, ugratás, a gyengék félrevezetése”. stb. Azt hiszem, ha J. ezeket a szavakat két év előtt a F. Naplóból gondosan, figyelemmel elolvasta volna, most nem hozná fel ugyancsak a F. N. hasábjain ugyanezeket az érveket ugratásból, a gyengék félrevezetésére. Nem írta most, hogy a „Bierbauer házat olcsóért vette a város, ez a szegény ember, hogy telket szerezzen”.

Az az egész referáda így szólt:

Azt hittük, hogy a büszkén és diadallal irhatjuk soraink fölé sok esztendő keserves, kiabáló szükségleteinek, szegényeinek és vajudásának gyógyulását: Ujabb lépés az új városház felé — s most leeresztjük a vitorlákat, begöngyöljük a zászlót és lekonyult fövel húzzuk magunk után hazafelé, mert ismét győzött a szatöcspolitika.

Uj városháza nem lesz egy év múlva, se tíz év múlva, mert isten tudja mikor lesz, vagy pedig a közgyűlés, ez a szeszélyes vénkisasszony a másik lábával talál majd fölkelni és megbánja azt, hogy csunyan viselte magát, ország-világ csúfjára és visszacsinálja azt, amit fordítva kellett volna tennie.

A városház épitése annyira égetően szükség, hogy évtizedek óta, legalább félszázad óta a vá-

ros nagy áldozatokra is kész volt. Hogy mennyire kész volt rá, mutatja az, hogy a Zichy-Bierbauer stb házat egyhangu helyesléssel, még pedig elég drágán megvette az új városház céljaira. Ez a városra szörnyű terhet ró és mindig drágább lesz neki, toldozzák-joldozzák, a becsguro eső ellen védik, hogy használható legyen. Azonban mégis megvették jószívvel, mert nem lehet nézni a mostani helyzetet: a négy városházát 1) egy a központban 2) a rendörség fele és mérmöki hivatal a Zichy házban, 3) a rendörség másik fele stb. az Obermayer házban 4) árvaszék, ügyészség, közgyám főszámvevő stb. a Katholikus házban. Tessék ezeket egységesen kormányozni! Még ha minta emberekből állana is a személyzet, akkor is földülne minden jóakarát a folytonos ide-oda lötás-lötással. És most megduplazzák az egészet azzal, hogy ki kell telepíteni a polgármestert, a helyettes polgármestert s a jó isten tudja még híket a Zichyházba, azért, mert a számvevőségen lehetetlen már nem segíteni, az istálló-rendszert türelmetlen lévén még a legmegátalkodottabbak előtt is.

Miért szavazták le?

1) Nincs pénz?

Istenem! hát mikor volt! Ha pénz az alapon indulunk el, akkor sohase fogunk építeni, mert nekünk nemcsak másfélmillió, de 100 ezer korona megakarított pénzünk sem lesz az új városházára. Tehát építeni kölcsönpénz nélkül sohase lehet.

2) Jelenleg rosszak a pénzügyi viszonyok. Ez igaz! De ez tisztára fallácia, ugratás a gyengék félrevezetésére! Hiszen nem építésre kért a polgármester pénzt, hanem csupán arra, hogy egy év múlva félretett 20 ezer koronányi összeget félév múlva vagy egy év múlva — ha majd megfelelő pályaterveket látunk — föl lehessen használni a bérkeett pályatervek díjazására. Hogy az épitési kölcsönt mikor vesszük fel, az már ismét más kérdés.

Tehát ez sem komoly ok annak a 20 ezer koronának — a felhasználásával szemben, amelynek sokkal többet kaptunk a Zichyházban a különféle — átalakításokra!

Hanem egyetlenegy okon fordul meg az egész, azon, amelyet legkevesebb emlegettek; az új városházán 10—12 bolt is lesz (most is van 5). Ezek a boltok konkurrálni fognak a Nádor utcai boltoknak s a Nádor-utcai boltosok és háztulajdonosok most azon aggdódnak, hogy leszall a boltból, a kereskedők nem licitálnak eszevesztetten egymásra, sőt talán lesz olyan bolt, amelyik üresen is marad. Ettől féltek s ezért buntatták

meg az egész városházépítési tervezetet.

Szegény polgármester, szegény nagy idealista! mennyit dolgozott, majd a dereka szakadt bele, hogy a városi öszkeszükség helyébe végre valamiféle áttekinthető rendet teremtsen, nem számolt azzal, hogy a magánzsebek politikájában minden más városi politikánál és közérdeknel hatalmasabb. Azt hitte, hogy ha a közgyűlés bele tudott menni a kaszárnyaépítésbe, egy hónap múlva meg fogja oldani tudni ezt a nagy gordiusi csomót is! Szegény polgármester! nagyon tévedett. De talán a közgyűlés beleegyezik abba, hogy valami röpülő hidat, vagy talán röpülő gépet építsenek át onnan, mert hiszen a városnak mégiscsak az is nagy érdeke, hogy az adminisztrációt ne akassza meg valami akadályverseny, amit ház, lépcső és két ház minden ötpercben az utjukba dob.

Kiegészítésül ideiglatom ugyan- csak a F. N. 1914. május 3-iki számában megjelent egyik közleményt, melyben egy városlátogató körülből azon ideátat szellőzteti, amelyekkel irásomban én alkalmatlankodtam.

Ha J. annak idején figyelmesen elolvasta volna ezt az írást, most emlékezhethetne arra, hogy már akkor is voltak olyan gazdag szomszédok, kik a „szegény embert kikritizálták és száz tanácsot adtak neki pénz helyett”.

Az az írás ilyenformán szól: A hétfői közgyűlés Kegyetlen határozata nem nyugtatta meg a város közönységét. A mostani városházi rendet és rendszert nem lehet lenyelni, ezen segíteni kell, ha tetszik a Nádor-utcai ház-

tulajdonosoknak, ha nem. A közgyűlés után egy érdekes terv merült fel. Kohn Adolfi, városunk egyik tekintélyes kereskedője kijelentette, hogy van vevője az új városház céljaira szánt épület-tömbnek. Van valaki, aki 5-600 ezer koronát megad a mostani telekért.

Mi azt mondjuk, hogy erről lehet beszélni. Ha az egyesek nem akarják megengedni, hogy az új városháza földszinten boltok legyenek, ha a pénzemberek azon jajgatnak, hogy Székesfehérvár egy év múlva se tud pénzt kapni a városház építésére, hát építsék meg az városházát másutt pl. a Vásártéren. A főmérnök tervei szerint az új városház a Zichy-liget tengelyében, az igazságügyi palota mellett, a Berényi-ut irányában épülne egy nagy park közepén, akkora területen, amekora jól esik, sőt az óriási vásártérből megmaradna még akkora terület, hogy mellette egy sor házhelyet is értékesíthetne a város. Ebből az összegből kikerülne az új városháza, anélkül, hogy a városnak egy fillér költséget kellene fötvenni. Mi ugyan azt mondjuk, hogy annak az 5-600 ezer koronának a törlesztés kamata bejönne a boltbélrekből s 25 év múlva le volna törlesztve az egész tőketartozás — azonban legyen a másik félnek igaza, épüljön a városház a város szabad területébe s fizesse meg az építés költségét más.

A Vásártért pótolná a zsidó temető és pestis-pincék között levő nagy terület, amely a lóvásártérről nincs messzebb 500 méternél s untig nagy volna akár lóvásártérnek, akár marhavásártérnek.

Nincs értelme egyébként se annak, hogy egy város mindent egy ponton tömörít össze. Fejlődjék más terület is, pláne, ha az a terület a városnak legegészségesebb és legkedvezőbb helyen fekszik.

Kerekes Lajos dr. főjegyző ezt a tervet kiegészítette még egy igen szép és meglepően kedvező eszmével. A vasutól a Rákóczi-utcáig immár gyönyörű aszfalt kocsiutunk van. Ezt az utat egyenes vonalban meg kell hosszabítani az új városházig. A város kisajátít a legsötétebb Ösz-utcából 12-14 rozoga házat, elaltja aszfaltkocsiutal s a házhelyeket eladja új tulajdonosoknak, akik megfelelő házakat építhetnek helyükbe. Új perspektíva nyílik a város szépítésére és fejlesztésére.

Csak azt akartam bizonyítani, hogy gondolataimmal nem jöttem töretlen utakon, hanem ott vettem fel azok fonalát, ahol mások két év előtt elejtették. Tisztelettel X.

A régi Hadsegélyző munkája.

Mint ismeretes, a régi Hadsegélyző Bizottság, amely másféltizedtől keresztül végezte hatalmas háborus jótékony-ságát, a tavasszal felszámolt, helyébe most egy új Hadsegélyző Hivatal alakult. Mindenki előtt ismeretes volt az a nagy és hangvasszorgalmu munka, amelyet ez a háborus intézmény végzett, teljes körvonalában és valóságában azon-

ban csak most látjuk, amikor a polgármesteri hivatalnál letétben helyezték az összes könyveket és kimutatásait.

Ezek a statisztikák a legbeszédesebb bizonyítékok arról a munkáról, amelyeket végeztek s egyuttal a legszebb dicséretét mondja az önzetlen tevékenységről, amelyről az utjraalakult Hadsegélyző közgyűlésén úgy gróf Széchenyi Viktor főispán, mint dr. Saára Gyula polgármester, az új Hadsegélyző vezetői, a legmelegebb hangon emlékeztek meg, s amelyért a nagyközönység hálaájára feltétlenül igényt tarthatnak.

A statisztika pedig a következőkről beszél:

A háboru kezdete óta ez év márciusig működött a Hadsegélyző. Ez idő alatt volt:

Gyűjtésekből bevétel 168340, kiadás 16587, katonák karácsonyára bevétel 197157, kiadás 164009; szerzetadományokból bevétel 1310, kiadás 189779, gyűjtőkocsi bevétel 1047832, kiadás 101964, tőkeamat 92150, ünnepek bevetelei 257310, kiadás 52333, adományok magánosoktól 657321, kiadás 30 fillér, adományok jogiszemélyektől 106238, újvíví dívölzetek, bevétel 25816, kiadás 171, értékpapir bevétel 5000, kiadás 4515, albizottsági tagdíjak bevétel 39340, kiadás 21, vak katonáknak bevétel 399279, kiadás 287755, tüdőbeteg katonáknak bevétel 296817, kiadás 132338, rokkant

TÁRCA

A függő lámpa.

Madai és felesége örvendtek a dolgok ilyenén fordulatanak, a mennyiben az új butorok, az új szállás, új barátokat szereztek, a kik fejükbe verték, hogy Emília nagysám külön szerencsére tarthat igényt, mint egy jelentéktelen patikus.

Furcsa változást hozott a kis családba a sok újdonság; egyszer csak úgy rémlett nekik, mintha öket magukat is kicsérélték volna.

Emmike sem volt a régi: arca halvány s olyan méladó, hallgatag lett; szinte fájt neki, ha beszélnie kellett: ha meg nem beszél, ott benn szólal meg egy hang a szívében. Hiába, mégiscsak néhez a lelkének, hogy nincs az újján a Béla jeggyűrűje.

Új gyakornok, vajjal Áfréd lépett a hivatalba, ahol Madai dolgozott.

Az öreg diurnistát most még

gazdagabb embernek tartották a költsékre való tekintettel.

Vajjal Áfréd igen közönséges ember volt és csakhamar megismerkedett Madaiékkal.

Mindennapos látogatója lett Emília nagysámnak, pedig Emmike nem sokat hederített rá, de azért nem utasította egészen vissza, azt remélve, ha Igali neszét veszi, hogy jár valaki hozzájuk, visszahozza a féltékenység.

Epen arról beszélgettek az öregek egymás közt, hogy milyen más szerencse lenne Emmire az új udvarló, mikor egész váratlan időben betoppant Vajjal. Aféle utcai kirakatba való huszonhat-huszonnyolc éves ficsur volt.

Az érkező visszautasította a följajánt helyet és szélesen állt meg Madai előtt. Kijelentette, hogy igen komoly beszédje lenne mélyen tisztelt Madai ur és kedves neje önagságával.

A szülők nagy megiszteltetésnek vették a már várt nyilatkozatot s mikor behívták Emmi, a kinek felelete a legilletékesebb, hát ő sem mondott nem-et. Ezt nem a szíve szava sugta neki, de a boszu, amiért Béla azóta se kísérelte meg a kibékülést.

Multak a napok, a hetek, de az idő nem hozta meg a Madai-család kedvét, amely mindjobban elborult.

— Ejnye, de kelletlen vagy ma megint, jegyezte meg Madainé, mikor újra kettősben hallgattak a belső szobában.

— Van is rá okom. Holnap két váltóm jár le s ha ki nem fizetem, mindenünket elvisszik.

Nem első alkalommal hallotta ezt Madainé. Mikor első ízben mondta ezt az ura, azt hitte, mindjárt meghal; de most már egészen hozzászokott. Mit meg nem szokik az ember? ...

Hanem ez alkalommal a napidíjas a rendesnél is jobban kesergett, ami aztán felesége kedélyét is fölkavarta.

— Tudod-e mit gondoltam, szólt az asszony rövid gondolkodás után.

— Nem gondolhatsz te olyat jó asszony, — a mi — ezen változtat.

— Kérj kölcsön valakitől.

— Kitél?

— Mondanék valamit, öregem, de állj meg egy percre; ne sértélj, mintha rád olvasták volna.

— Mit akarsz mondani?

— Hát ... hát mondom, hogy Áfréd már a jövő héten megismerkedik Emmivel ... hát ... hát gondolom: már úgy nézhetjük, mintha fiunk volna ...?

— Hát aztán? ...

— Hát mondom ... Na, ne nézz rám olyan szemekkel, mintha most látnál először.

— Süsd ki már.

— Hátha ez a derék fiu jóállana érde s akkor prolongálnák a váltóidat.

— Ezt a gondolatot is ott hagyhattad volna, ahol tájáladt. Azt hiszed a széles világet megtenném ezt? ...

Az asszony elhallgatott.

Mint a mesében emlegetett farkas, pár perc múlva betoppant a vőlegény. Kikentebb, kifentebb volt, mint valaha.

— Hozta Isten? Mi ujság a szokatlan időben, kedves fiam?

— A papához jöttem hehehe! de csakis a papához, mert a mama ... hihíhi! Egy kis bizalmas négyzemközre kérés; hehehe! Na látja, hogy jó fiunak ígérkezem: máris kérésel állók elő. Hehehe!

(Folyt. köv.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

Az APOLLÓ-SZÍNHÁZ

legközelebbi szenzációk
:: ujdonsága lesz ::

A S U J J U E M B E R

Nordisk-detektív történet 5 felvonásban. Főszereplő: Aage Hertel, a „Gar el Hama” híres alakítója.

katonák bevétel 1010-87, kiadás 1125-80, rokkant Hinderburg-bakák bevétel 7000—, kiadás 3469-45 elesett Hinderburg-bakák hátramaradtjai bevétel 7003—, kiadás 7690-51, katonák segélye bevétel 101—, kiadás 264-79, hadiárvek és özvegyek bevétel 5451-28, kiadás 1662-74, hátramaradtok bevétel 335-60, kiadás 572-69, hadifogyók bevétel 1473-19, kiadás 1471-32, Vöröskeresztnek bevétel 160—, kiadás 575—, Vörös Félholdnak bevétel 10—, kiadás 10—, Ottokár hadiárvaházának bevétel 10—, kiadás 10—, vakok intézete bevétel 236-95, kiadás 239-57, kórházak sebesültjei bevétel 309-52, kiadás 2585-25, elárúsítás bevétel 4453-25, kiadás 2202-10, vegyes költségek kiadás 214-48, adminisztrációs költségek kiadás 1161-44, felszerelési cikkek bevétel 2376-23, kiadás 16995-11, központnak bekvélve 11195—, apró tételek bevétel 59-30, kiadás 159-05, a városi pénztárnak készpénzben átadva 132-70, összes bevétel és ezzel egyenlő kiadás 85643-29.

A harctérre küldött élelem mennyisége 6408 és fél kg., értéke 36372-09, használati cikk értéke 3503-25.

Élelmiszereket és egyéb anyagokat vásárolt 32496-98, eladott 8857-81.

Élelmiszert gyűjtött 18673-81 értékben, ruhaneműt gyűjtött 2892-60 értékben, kórházaknak adott élelmiszert 7691-11, ruhaneműt 19940-50, hátramaradtokat segített ruhával és élelemmel 3728-43. Hadsegélyző Hivatalnak szállított ruhát 6937 K. értékben.

A háború és a kereszténység.

Irta: Ágoston Mihály.
(Folytatás.)

Ujra visszatérek arra a kijelentésemre, hogy mily óriási tévedésben vannak azok, akik Istent látják ebben rettenetes vérengzésben. Isten káromlás még csak a gondolata vagy sejtése is annak, hogy a mennyei Atya akarta és akarja, az öldöklést, a bántalmakat, a borzalmakat, a nyílt városok és védtelen falvak bombázását, a templomok és műkincsek elpusztítását, a rettenetes kegyetlenségeket, a védtelen asszonyok és gyermekek lemészárlását, a becstelenségeket és undokságokat, melyeket nem írhatok le, — tehát azt hinni, hogy Isten akarja és alkalmazza mindezt, mint igazságos viszonzásának eszközt a mi büneinkre, bizony mondom, ez nem más mint forradalmat prédikálni az isteni gondviselés ellen, ez nem más, mint Isten káromlás.

Érthető volna még, ha nagy lelemi csapásokon vitatkoznának az emberek, melyek a világegyetem

általános törvényeiből, fizikai és geológiai törvényekből erednek, melyekről a meghatározások vissza látszanak folyni a Teremtőre, az Ő kifürkészhetetlen akaratára és szándékaira; itt is csak fentartással utalhatnak az emberi értelemben vett u. n. isteni felelőségre, vagy mondjuk inkább isteni akaratra. Hányszor tapasztaljuk, hogy ezekben a fizikai és geológiai eltulodásokban Isten bölcs utmutatással szolgál az embereknek s így a következmények az emberi felelőséget és a hanyagságot bizonyítják. Miért építik pl. az emberek házaikat, városait a vulkánok köré, a kráterek lábához? Miért nem számolnak a legnyilvánvalóbb és szüntelen megismétlődő figyelmeztetéseivel az Istennek?

De a háború más!

Ez semmi esetre sem a természet műve — melyet az Isten kiszámíthatatlan akaratá irányít — ez az ember büne, az ember legalacsonyabbrendű indulatainak vezetés kifolyása, melynek megszűntetése, vagy tovább folytatása kizárólag tőle függ. Nem vis major ez, melyet az elemek háborgó lávája önt ránk, hanem egy tervszerűen kiesztelt, előre megkonstruált és hideg számítással előre megfontolt bűncselekmény; — az ember tehát az egyedüli, aki a háborúért, a háború borzalmaiért és felidézéséért szomorú felelőséget visel. Az Istennek nincs szüksége arra, hogy egyik ember fajt, vagy nemzetet a másikkal büntesse meg, a földnek minden emberei egyformák Isten előtt, mi földi emberek mindannyian egy — ugyanazon — szertől. Atyának vagyunk a gyermekei s éppen azért Isten nem szeretheti egyik népét jobban, mint a másikat, ugyisintén Isten nem vállalhat közösséget az emberi bűnökkel, még úgy sem, ha ezáltal egy általános, egyetemes természeti igazságot gyakorolna.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Richnors Géza nyugállományú százados, Szarvadi Elek népfelkelő főhadnagy a VII.17. népfelkelő gyalogoszólójánál hadidiszti ményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet, Szalaváry János, dr. Lintner Sándor népfelkelő hadnagyok a VI.17. népfelkelő gyalogoszólójánál, dr. Koch Arnold 17. honvédegyalozredbeli tart segédorvos, Szóts Ernő 10. huszárezredbeli százados legfelsőbb dícsérő elismerést, Markus Leo 10. huszárezredbeli tartalékos katonai állatorvos az arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalgáján. Herder Géza 48. gyalogezredbeli hadnagy a Signum Laudis-t kapta.

— **Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a sajtóról.** Az Útthon Irók és Hirlapírók Köre vásárnap ünnepelte fennállásának huszonötödik esztendejét. A jubiléus közgyűlésen Prohászka Ottokár megyéspüspök gyönyörű beszédet tartott a sajtóról. — Eszménység, mindig isteni, mondotta. Eszménység, elvontság csak egy felsőbb, mondjuk tranzcendentális valósággal kapcsolatos és mi addig leszünk erősek, míg meghajolni tudunk a felségesség előtt és addig leszünk felségesek, míg a legfelségesebb előtt alázkodás tudunk lenni. A nagy valóság az a lélek, a nagy valóság az a nemzet, amelybe bele van gyurva tradícióknak fensége, az a nemzet, amelybe bele van imádkozva régi koroknak alkotása, az a nemzet, amelybe bele van hintve pálmagágoknak himpora, az a nemzet, amelybe beleiszapodott végtelen sok hit és csak az szolgálja az embert igazán, aki ezt a konkrét embert, nekünk magyar embert, megteremti. — Pázmány Péter alakja két látszólag ellentétes folyamatot, irányzatot és eszmét kelt bennem: az egyik az a magyarság, amely Verecke felől jön, és a másik az a kultúra, mely nyugat felől jön. És én nem féltetem a vereckei magyart a nyugati kultúrától, hiszen Pázmány Péter alakja Szent-Istvánnak alakja, az egész keresztény Magyarországnak régi tradíciója, nyugatos kultúra, nyugati kultúra és nem egy dekadens, lemondó kultúra, hanem az eszményt szerető, Istenimádó és a nemzet felségességében bízni, hinni tudó mélyesség meggyőződés. A sajtó csak akkor lesz felségesség, ha eszméket tiszteli, ha ezekkel az eszmékkel impregnálni tud, ha megvan benne az a mélyeséges etika, hogy az felelős azért a feketeségért, amit ráó arra a fehér papírlapra, ahogy az a feketeség nem tekete gondolat, hanem ha korommal irt is, de lángoló eszménység és hogy azzal senkinek lelkét ne piszkítani, hanem mindenkinek a szívét megtisztítani, egyéniségét megnevesíteni akarom.

— **Névmagyarosítás.** Feldmann Jenő székesfehérvári születésű, budapesti lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Fábián”-ra magyarosította.

— **Színházi esték husvétkor.** Könyves Jenő szinzigazgató husvét mindkét ünnepén kabaré estét rendez a városi színházban, amelyen a legújabb kabaréknak és dalszámok fognak szerepelni. A kabaré teljesen fehér lesz. Szerepelni fognak: Gyönyörű Jolán, a Királysínház énekesnője, Harmath Ilona a Modernszínház tagja, Faragó Erzi az Apolló színház tagja, Bálint Béla a Vig-színház és Népopera énekeske, továbbá Könyves Jenő és K. Székely Ilona. Jegyek már most kaphatók Krausz Verona jegyirodájában.

— **Dr. Fűrész bíró halála.** Távirati értesítés alapján megemlékeztünk a szomorú hírről, hogy dr. Fűrész Viktor székesfehérvári törvényszéki bíró, tartalékos tűzér főhadnagy, Kassán, ahova hadbírói minőségben volt beosztva az ottani katonai bírósághoz, hirtelen meghalt. Kassai leveleznők a szinpatikus bíró haláláról a következőket írja:

Dr. Fűrész Viktor hadbíró-főhadnagy a cs. és kir. katonai ügyészségben munkát közben holtan hanyatlott írószatálára. Szívzárlódás ölte meg. A fiatal, képzett hadbíró mint csapatfőt 16 hónapig küzdött a fronton, vitézségével több kitüntetést is szerzett, de közben szervezete fölőrődött s hadbírói szolgálatra osztották be. Írószatálánál érte a hősi halál. Nyugodjék békében.

— **Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaháza Kovács Alajos nyugalmazott csákberényi plebánus elhunyt** alkalmából koszorúmegváltás címen a következők adakoztak: Udvardy János tisztartó 9 K, Papp Kálmán plebánus 5 K, dr. Szőke Károly 3 K, Piribyl Ferenc főerdész 5 K, Benkő József jegyző 2 K, Grünfeld Ignác bérő 7 K, Piester Károly ny. rendőr 1 K, Báté György gépész 1 K, Tükör Gyula erdész 2 K, Mauer János erdész 1 K, Sweinhammer Károly erdész 1 K, Heltay Imre jegyző 1 K, Röhlich Sándor tanuló 2 K.

— **Sebesültknek.** Magdics István kanonok 20 koronát adományozott hűsvétra a kereskedelmi csarnokban elhelyezett „K” hadikórház betegei számára, amelyért hálás köszönetet mond a kórház vezetője.

— **Katonatemetés.** Pavic József 101. Sapp. Bem. No. 4. Sappan, lisciei lakos a harctérben kapott becsülettel elhunyt. Temetése 1916. évi április hó 17-én 2 órakor volt a csapatkórház halottasházában.

Hétfőn és kedden :
(április 17 és 18-án)

Szenzációk Pusquall-film!

AZ 555-ÖS FEGYENC

Bűntügyi dráma 4. felv.

Az alvajáró, (hum.)

Tahiti szigetén, term. u.

Előadások fél 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Tavaszi KALAP MODELL ujdonságok megérkeztek; bő választék áll az urhölgyek rendelkezésére, úgy az egyszerűbb, mint a lelegegansabb formákból. Közismert női szabóságomban készült
:: KALAPOK ÁTALAKÍTÁSÁT ELFOGADOM. ::

Radó

női divat különlegességei üzlete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

— **Ipari célokra hadügyminiszteriumtól kell kérni a hadifoglyokat.** A közös hadügyminiszterium a földmivélségi miniszterrel egyetértően arról értesítette a polgármestert, hogy az iparnál és a gyár-iparnál szükséges hadifoglyomunkákat nem a törvényhatósági munkabizottságtól, hanem az osztalok negyságára való tekintet nélkül a hadügyminiszteriumtól kell kérni. Az állandó hadifoglyomunkasoztagoknak ily módon való kérelmezését az tette szükségessé, hogy az iparnál, gyár-iparnál nem annyira a termelés mennyisége fontos, mint a mezőgazdasági munkáltnál, hanem a katonai érdek amely a hadsereg harc képességéhez megkívánt összes szükségletek előállítását célozza.

— **Hangverseny.** A magyar királyi operaház tagjai április 26-án este 8 órakor a városi színházban hangversenyt rendeznek, amelyen közreműködnek: Sámson Mária, Serák Márta, Szende Ferenc, Toronyi Gyula, Hegedűs Ferenc. Műsoraja következő lesz: 1. C. M. Weber — Mahler Gusztáv. Arietta a „Három pintos” című operából. Goldmark. Arietta „Téli rege” című operából. Előadja Hegedűs Ferenc. 2. Leoncavallo. Ária „Bajazzo”-ból. Strauss R. „Szerenád.” Székács. „Szentmikulosi posta.” Előadja Serák Márta. 3. Tsajkowsky. Kettős. „Onegin” c. operából. 4. Puccini. Nagy ária a „Pillangó kisasszony” c. operából. Gounod. Ekszer ária „Faust” című operából. Előadja Sámson Mária. 5. Verdi. Románc „Aida” c. operából. Kuruc János. Grand Café és Eltűzhetsz édes. Előadja Toronyi Gyula. 6. Thomas. Fecske duett „Mignon”-ból. Előadja Sámson Mária és Szende Ferenc. 7. Schubert „Ungeduld.” Puccini. Tosca imája a „Tosca” c. operából. Enekli Sámson Mária. 8. Stojánovits Jenő. Borsal. Nőcs. c. operából. Mascagni. Siciliana „Parasztbecsület” c. operából. „Muszkaország közepéből.” Dal. Enekli Toronyi Gyula. 9. Meyerbeer. Arietta a „Hugonották”-ból. Hildach. „Tavasz.” Enekli Serák Márta. 10. Halévy. Cavatina a „Zsidónő” c. operából. Előadja Szende Ferenc. 11. Goldmark. Arietta a „Házi tücsök” c. operából. Gyöngyi Izsó. Drámai költemény: „Az ábécés néni.” Előadja Hegedűs Ferenc. — A zongorakiséretet Hermann László, a Székesfehérvári Zenekola igazgatója látja el.

— **Vásári tolvajlások.** A rettenetesen dühöngő orkán miatt tulajdonképpen vásár sem volt vasárnap, mert mely még a sátrakat sem lehetett felállítani a nagy viharban. A tolvajlások azonban nem maradtak el. Varga Péter pátkai földmivestől 4000 koronát emeltek el. Varga Ökröt akart vásárolni. de nem tudott. Mikor a vonatra ült, akkor vette észre, hogy hiányzik a pénzeszsakója, amelyben 3 darab 1000 koronás és 10 drb. 100 koronás volt. Özv. Süvegcs Jánosától pedig 40 koronát loptak el. Pajor Györgynek pedig 10 koronáját és két fülbevaló ékszerét emeltek el. A rendőrség keresi a tolvajokat.

— **A mezitlábaskért.** A közönség jósvitűségéből a város 300 mezitlábás gyermeket látott el cipővel 4800 korona értékben. Befolyt a nemes célra 4705/18 korona, a hiányzó összeget a városi pénztárból fogják fedezni. Dr. Saára Gyula polgármester ezután is hálás köszönetet mond minden egyes adományozónak.

— **Szomjas legények.** A nagyvelégi szőlőhegyen ösztől fogva mult hó ösztől fogva 11 helyen bontották fel a présház zsuppal fedett tetőzetét és hatoltak be a pincébe, ahonnan aztán apránként nagy mennyiségű bort loptak. A károsok feljelentésére a csendőrközlet-ték, hogy Jakab János 24, Németh István 20 és S. Nagy József 20 éves odaváló legények több szomjas legénytársal követték el a betöréses lopást. A bort persze megitták, a benne keresett igazság azonban most utólrte őket. Valamennyi a büntető bíróság elé kerül.

— **Ne névtelenkedjenek.** A polgármesteri hivatalhoz több névtelen levél érkezett, amelyek arról panaszkodnak, hogy egyesek a napszámბérekkel uszoráskoznak. Dr. Saára Gyula polgármester felhívja az illető névtelenkedőket, hogy ne így vádaskodjanak, hanem meghatározott esetekkel álljanak elő, s akkor eljárást indít az uszorásko-dók ellen, mint közmunkaerőket fogja kirendelni őket. Igen, akinek jogos a panasza, az ne névtelenkedjék. A névtelenkedés minden formában elítélendő.

— **Internáltak egymás közt.** Drzenavit Doroszláv feljelentette Springer János kenyeres pájtását, hogy ellopta 40 koronás cipőjét, amelyet egy ószeresnél értékesített. A rendőrség eljárást indított a tolvaj ellen.

— **A Duna hullámaiból.** Dunapentelén két női hullát fogtak ki a Dunából. Az egyikről megállapították, hogy Venhaár Katalin, aki a budapesti propeller-szerencsétlenség alkalmával lelte halálát a Duna habjaiban. Iváncsán pedig egy férfinék hulláját fogták ki a folyóból, akinek kilétét azonban még nem tudták megállapítani.

— **Köhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziész a dr. STORK-féle komprimált mell-pasztilla.** Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerüzében, Székesfehérvár, Városházter.

Katonadalok.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Tudom, hogy kidob versesőtől. Kérem, legyen elnézéssel. Ezek a versek nem kényes izlésű közönség számára íródtak; hanem katonáink tisztelőre. Annak t. i. a katonavilágnak külön irodalmi iskolája van.

Célom velük az, hogy minél több katonajalak dalolja. A mai postával leküldtem az olasz fronta fronta is; szükségeseink tartom azonban, hogy a Naplóban is megjelenjenek; mert nem hiszem, hogy — viszonyitva — volna még lap hazánkban, amely ugy szolgálta volna a háborúval kapcsolatos ügyeket, mint a Napló, — tehát e verseket is közre fogja adni, hogy becézett katonáink pár lelkes, dalos órást szerezzen; s mert ez uton sok-sok ezer katonára kezehez jutnak verseim.

KATONADALOK.

Felajánlja József főherceg hadtestének: Aggteleki (Ullein) Ferenc.

Dallama: „Bosznában megfújták a trombitát.”

Édesanyám ne sirass meg engemet, Ha az olasz átdőfi a szívemet; A hazáért vígan halni szép dolog; Szivem még a hant alatti is feldobog.

Te neveltél belém hazánk szent [nevét; Igy szittam magamba anyám méz- [tejét]; Mért ne adnám oda ifju életem, Hisz a haza legjobb anyám, min- [denem]

Ültess majd a siromra egy virágot! Könnyeiddel ne áztasd a fejfámat; Büszkén gondolj hős fiadra jó [anyám, Isten veled drága szép magyar [hazám]

MÁS.

Dallama: „Bosznában megfújták a trombitát.”

Kiglancoltam a feldmícim rózsáját; Most hagyja el száadam a kaszár- [nyát]; Elmegyünk a görői sikra csatázni, Talián közt sűrű rendet kaszálni.

Hejh! be megdicsér majd József [főherceg]! Ha majd látja, hogy az olasz nem [hencsg]; Mert ha én megforgatom a kar- [domat]; Hejh talián! beléd fojtom han- [godat]

MÁS.

Dallama: „Bosznában megfújták a trombitát.”

Obester úr kiadta a parancsot: Ne kerülgessem még most is az [asszonyt]; „Ne legyen gondod fiam a szok- [nyára, Egyedül csak a kutya taliánra!”

„Nem tesz kárt bennünk a srapel [és gránát] Nem találja el az a magyar bakát; Kapd fel fiam! vágd a talián fe- [jéhez]! Átok nőjőn a hitszegő lelkehez!”

MÁS.

Dallama: „Megfújták már a trombitát.”

A vérrózsás Doberdónál A talián háptákban áll. Ugy szalutálnak át a magyarnak, S aztán a fűbe harapnak.

Hanyat esik, s végsőt sóhaj, Hazájába visszaóhajt; Jaj! nem lehet komám! makaróni! ltt kell kenndek felfordulni!

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságának gazdasági munkabizottságától. 5221/1916.

Hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságának munkabizottsága a kapálás, kaszálás, aratás, behordás és cséplési munkálatok biztosítására közhírré teszi, hogy minden mezőgazda kaphat katonai munkásokat, ha szükségletét 14 nappal a munkálatok megkezdése előtt e bizottságnál bejelenti. A katonai munkásoknak a helyben a szokásos munkabér jár. A bejelentések mindennap még ünnepnap is délelőtt 9 óráig, a bizottság hivatalos helyiségében Városháza, Zichy-ház II. em. 1. eszközölhetők. Székesfehérvár, 1916. április 12-én.

Dr. Saára Gyula elnök.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy tanuló felvétetik Gervein Mihály Kovácsmesternél, Vörösmarty-tér 1. sz.

Kiadó egy, esetleg két butorozott szoba, konyha és előszobával, magánosan álló házban, szép udvarral. Bővebbet Megyeház-utca 18 sz. alatt.

Jókarban levő kerékpárokat megveszek. Kert-u. 47.

Gyerekkocsik legolcsóbbtól a legfinomabbik Gerendai Gyula vászon, fehérnemű, gyermek-kelengye üzletében kaphatók, Székesfehérvár, Kossuth-u. 4.

Mindenesfítt, tisztességeset felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szt. István-tér 1. sz.

Kárpitos munkákat szolid és megbízható kivitelben készít Turner Imre kárpitos és díszítő Szt. István-3. szám.

A Stampay-féle imák és énekek kaphatók Horváthné és Rónainé papírkereskedésében 50 és 70 filléres árban.

Házeladás. Kigyó-utca 23. számú ház szabad kézből eladó.

Telefon 233. — Tefon 233.

Hétfőn és kedden: Erna Morena a főszerepben **A fehér rózsá.**

szenzációs filmujdonág, dráma 3 felvonásban.

Előadások fél 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányu politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg 6 oldal tartalommal, amelyben minden hírt hoz röviden, főlőleges szószaporítás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népek és társadalomnak minden erkölcsi és gazdasági érdekét felkarolja és védi anélkül, hogy a jogos tekintélyt megsértésen. A politikája hazafias és magyar, anélkül, hogy tulhangos, de tures szolamokkal dolgozza.

UJ LAP független lap, amely semmiféle érdekcsoportnak szekerét nem tolja. Az erkölcsétlenséget és visszaélést ostorozza, de nem izgat osztálygyűlöletre. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnézet elvei szerint akarja megoldani.

UJ LAP minden előfizetőjének és olvasójának minden ügyben teljesen díjtalanul ad tanácsot, felvilágosítást és útjelket és minden nap az útleletben és a Fejérmegyei Napló árusítónál 4 filléért kapható.